

EN PRESENTASJON AV «TOLLBODSAKEN» I BREKKESTØ

- ❑ Brekkestø Vel har hatt denne saken på agendaen i 53 år.
- ❑ *Vi ønsker å tilføre Lillesand kommune, som er uthavnskommunen fremfor noen, en attraksjon som vil løfte frem uthavnshistorien ovenfor allmennheten*
- ❑ *Vi ønsker tilbake det historieforsterkende arkitekt-*
- ❑ *toniske elementet i det sentrale uthavnsmiljøet i Brekkestø ved at låve og sjøbu reetableres. (Eldre enn Tollvesenets historie på eiendommen.)*
- ❑ Vi vil prøve å skape et bredt engasjement for saken og spille på lag med vernemyndighetene.

**BREKKESTØ VEL ØNSKER REETABLERING AV
UTHUS OG SJØBU PÅ TOLLBODEN I
BREKKESTØ!**

Brekkesto

1 | 22
Enerett Harstad's Forlag

Vil gjenoppbygge driftsbygninger

Brekkestø vel ber om et møte med riksantikvaren for å diskutere en gjenoppbygging av sjøhus og låve ved Tollboden i uthavnen. Velforeningen er også opptatt av brannsikkerheten og ber KBR om hjelp.

THOR BØRRESEN
thor@lp.no

Det er velforeningens leder Olaf Trygve Tønnessen som på vegne av velforeningen har skrevet brev til riksantikvar for Holme med spørsmål om Tollvesenets eiendom. Saken er aktuell ettersom riksantikvaren nylig har sendt forslag om fredning av eiendommer i landsverneplanen for Tollvesenets eiendommer ut på høring.

To bygninger

Ifølge Tønnessen er Tollboden et dominerende og viktig anlegg ved sjøfronten. Hovedbygg, samt sjøhus og en låve som tilhørte anlegget ble fredet i 1923. De to driftsbygningene ble imidlertid revet i 1963.

– Brekkestø vel gjorde en aktiv innsats for 1963 for å unngå at de nevnte driftsbygninger ble revet og har lenge opplevd rivningen som en svekkelse av den historisk sett viktige uthavnen. Man har lenge hatt et ønske om å reetablere bygningene slik at bygningsmiljøet i uthavnen ble tilbakeført til sin opprinnelige karakter. I motsetning til andre deler av Kyst-Norge er driftsbygningene langs

VIL GJENOPPBYGGE: Brekkestø vil gjenoppbygge de to bygningene til høyre i bildet som ble revet i 1963.

Bygningene vil være historiefortsterkende

Olaf T. Tønnessen
Brekkestø vel

sjøfronten på Sørlandet i stor grad lukket ut med årene. Nevnte driftsbygninger vil etter vårt syn være et historiefortsterkende element som forklarer den mangesidige økonomien knyttet til uthavnsmiljøet, skriver Tønnessen i brevet til riksantikvar Holme. Brekkestø vel anmoder om et møte med riksantikvaren for å drøfte hvordan man kan gjenopprette anleggets opprinnelige utseende og slik at det samtidig kan være en vitaliserende faktor for Brekkestø.

– Til underretning så har Brekkestø vel nylig et møte med represen-

tanter for Lillesand kommune om saken. Jeg oppfattet en generell positiv respons for velforeningens initiativ. Ordføreren opplyste å kunne slutte seg til innholdet i dette brevet og i våre synspunkter. Han ville gjerne også delta sammen med oss på et eventuelt møte med riksantikvaren. Etter vår vurdering er dette både tjenlig og ønskelig, skriver Olaf T. Tønnessen på vegne av velforeningen.

Brannsikkerhet

Velforeningen er også opptatt av brannsikkerheten i uthavnen og har kontaktet Kristiansandregionen brann og redning (KBR) om dette.

Velforeningens leder viser til samtale med Roy Mikkelsen i KBR avdeling Lillesand, hvor det kom

frem at det skal utarbeides en beredskapsplan som inkluderer uthavnene. Brekkestø vel mener dette er prisverdig, men mener likevel det bør iverksettes noen straksiltak.

– Som et straksiltak mener vi det er av stor viktighet at en brannhydrant ved pumpehuset kommer på plass så snart som mulig, skriver Tønnessen og viser til at dagens situasjon ikke er optimal.

– Det er brannstyre innelast i pumpehuset ved butikken. En kodelås ved siden av døra inneholder en nøkkel som gir adgang til brannstyre på innsiden. Ekstra nøkkel befinner seg hos lederen i velforeningen og et par steder til. Ved brann må vi fjerne kumlokk, koble til grenner og låse opp vann-

låsen nede i kummen. Dette er både teknisk og fysisk krevende (for amatører) i en krisesituasjon. Kummen kan ofte være utlignelig vinterstid, forklarer Tønnessen, som viser til at velforeningen hvert år gjennomfører brannøvelse.

Ifølge Tønnessen finnes det en brannhydrant i øvre del av Brekkestø, men der mangler det nødvendig utstyr for tilkobling. For å bote på dette ønsker han at det bygges en liten utstyrsbu i tilknytning til hydranten.

I brannverneplanen mener velforeningen at det vurderes en brannhydrant også ved Tollboden. Dette begrunnes med avstanden til de to øvrige koblingspunktene, den fredete hovedbygningen og den gunstige posisjonen i forhold til en potensiell skog- og lyngbrann på Skipsheia.

For ytterligere å høyne beredskapen varslers han at velforeningen kunne tenke seg to brannøvelser per år og gjerne i samarbeid med og veiledning av brannstasjonen i Lillesand.

Kommunen er lekeplasser

Bellevue vel har besvart kommunens brev om drift og vedlikehold av lekeplasser. Ifølge velforeningens leder, Øystein Vellesen, er det liten tvil om at kommunen er eieren av lekeplassen på Bellevue. Han viser til at alle tomtearene tidligere var bygslet og at ingen av naboenes kjemner til at det skal være andre eiere.

Velforeningen er positiv til at kommunen vil drifte lekeplassen, men er også åpne for at velforeningen selv kan fortsette å drifte denne dersom kommunen kan bidra med økonomiske midler til vedlikehold. Det bør ifølge Vellesens brev til kommunen lages ny sandkasse og nye benker og bord.

Velforeningen opplyser at man har årlige dugnader på lekeplassen og at en person har tatt på

seg å klippe gresset gjennom sommerseongen.

Barnehage før jul

Både i tjenestevalg og formannskap i Birkenes ble det reist spørsmål om den nye barnehagen som er planlagt bygd ved Stoppedalmyra. Denne skal erstatte den midlertidige barnehagen i Birkenesparken.

Arbeidet har lenge stått på vent på grunn av formaliteter i forbindelse med finansiering. Nå blir det midlertidig signalisert at dette skal være i orden og at oppstart skal være nært forestående. Administrasjonen regner med at den nye barnehagen skal være klar innnevarende kalenderår.

Vil ha vann i Stemmen

Bellevue vel har tatt kontakt med kommunen etter oppslag i Lillesands-Posten om forholdene ved Springsannstemmen.

– Flere beboere på Bellevue har vært i kontakt med undertegnede. De er bekymret for at Stemmen skal tappes ned. Den brukes flittig til bading om sommeren og til skøyting og lek om vinteren. Det vil være skjemmende for det flotte området om vannet blir tappet ned. Vi håper kommunen vil beholde Stemmen slik den alltid har vært, skriver velforeningens leder Øystein Vellesen i sin henvendelse til kommunen.

Ragnar Langfeldt (H), som fremmet forslaget som formannskapet og bystyret sluttet seg enstemmig til, sier til Lillesands-Posten at forslaget hører velforeningens ønsker. Også politikerne ønsker at Stemmen skal bevares

slik at friluftsområdet kan brukes til bading og skøyting.

Spurte om delegasjon

Anders Christiansen (Ap) spurte under onsdagens formannskapsmøte i Birkenes om hvem som skulle representere kommunen i møkingsmøte ved NVE og hvem som hadde plukket ut delakerne. Ordfører Arild Windsland (H) kunne fortelle at det var ordfører og varaordfører som sammen med rådmann Gro Anita Trøan og saksbehandler Arild Svvertsen som skulle møte og at det var ordfører og rådmann som hadde satt sammen delegasjonen.

Odd Gunnar Tveit (Frp) ba ordføreren signalisere en positiv holdning til vindmøller, mens ordføreren nøyde seg med å forsikre at han ville forholde seg til kommunestyrets vedtak.

MARKISER PERSIENNER
SCREEN • GARASJEPORTER

VÅRKUPPI
bestill
-30%

Fasade
PRODUKTER

Gerry M. Givord tlf: 488 53 190
eller ring jernbetondøren 6 006 99 488
www.fasadeprodukter.no

PRESISERINGS-DOKUMENTET 20.6.2013

PRESISERING AV FREDNINGSVEDTAK DATERT 6. JUNI 1923 FOR TIDLIGERE BREKKESTØ TOLLSTASJON, GNR. 6, BNR. 25-26, LILLESAND KOMMUNE

Med hjemmel i lov um bygningsfredning av 3. desember 1920 § 2 annet ledd fattet det daværende Kongelige Kirke- og Undervisningsdepartement den 6. juni 1923 vedtak om fredning av "Vestre Moland. Toldboden i Brækkestø". Vedtaket ble tinglyst den 3. september 1923.

I forbindelse med fredningen leverte Den antikvariske bygningsnemnd en innberetning, trykket i Fortidsminneforeningens årbok for 1926, der bebyggelsen i Brekkestø generelt og denne eiendommen spesielt ble omtalt slik:

"Særlig karakteristisk er bebyggelsen ved Brekkestø, en gammel uthavn som i ældre tid var sterkt besøkt særlig av hollandske og tyske skiber. Her ligger paa Gaupholmen skibsreder Strays hus, en to-etages laftet, temmelig smal tømmerbygning med staaende panel og en symmetrisk utformet façade mot sjøen [...]. Postaapneriet [...] er ogsaa en to-etages laftet tømmerbygning med staaende panel, en symmetrisk utformet façade mot sjøen og en en-etages bryggerhusfløi; hovedhuset representerer en type som ligner Strays hus. Det samme gjelder Toldboden (billede: Aarb. 1921, s. 128), som er statseiendom. [...]"

Bygningsfredningsloven er erstattet av lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) som trådte i kraft 15. februar 1979 og som i dag regulerer de gamle fredningsvedtakene.

Omfanget av fredningen av denne eiendommen

Etter bygningsfredningsloven kunne en frede «bygningar eller luter av bygningar, som er yver 100 år og hev serlegt kunstverd eller historisk verd. Bygningar under 100 år kann takast med i serlege tilfelle; likeeins bygningar, som hev mykje å segja for lokalsoga.»

Fredningen gjelder følgende bygning:

- hovedbygningen, bygningsnr. 16071161 (AskeladdenID 87101-1)

Siden fredningsvedtaket gjelder hele anlegget, var også et stort uthus (AskeladdenID 87101-2) på høye natursteinsmurer rett sør for hovedbygningen med i fredningen, likeså ei sjøbu (AskeladdenID 87101-3) nede ved brygga. Disse bygningene ble revet i 1963 på grunn av forfall. Den lille sekskantete utkikken på det høyeste punktet over bebyggelsen inngår ikke i fredningen.

Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som planløsning, konstruksjon, materialbruk og overflatebehandling, og detaljer som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder og fast inventar (skap, ovner m.v.).

Vedtaksfredet i 1923

Hele anlegget ble fredet

Forfall?

EN SAK FRA TIDLIG 60-TALL FREM TIL 2014

1961

Referat av møte den 10. oktober 1961
mellom tollstedsjef Thoralf Lindeberg, Karsten Org. Niel-
sen og Gunnar Thomassen. Anderssen ble i siste øyeblikk
forhindret fra å delta.
Lindeberg meddelte at Tolldirektoratet for lengst hadde
bestemt at uthuset ved Brekkestø feriehjem skulle rives.
Grunnen til at det ikke allerede var blitt gjort, var den
at det ikke hadde lyktes å få noen til å gjøre
det mot å få med seg en del av eiendommen. Man opplyste videre at tollve-
senets eiendom ved Brekkestø er på 6.1 mål, hvorav
1.78 mål er dyrket. Man opplyste videre at tollve-
llet fremholdt at det ikke ville bli gjort noe med
fine, gamle uthuset, og at det i stedet kunne tenke seg
å løse saken om parkeringsplass ved å yte bidrag til
Lindeberg avviste ikke tanken, men mente ut fra sitt
skap til Tolldirektoratets innstilling at Vellet i så
ikke alene måtte bekoste hele restaureringen, men og
Vellet kunne selvsagt ikke ta standpunkt til dette
de fot og ba om at ringen måtte bli utsatt til m
fått en bygningskyndig mann til å gi et overslag på
restaureringen ville komme på, og deretter fått v
om det var mulig å reise de nødvendige midler.
Lindeberg lofte å ta kontakt med Distriktsjefen
kunne stille i utsikt at inbet ville bli foret
vesenets side før Vellet hadde avsluttet sine
og avgitt et svar på grunnlag av dom.

Karsten Org. Nielsen
L. Thomassen

GARASJER. Dette er en Vannverksak, men vi er informert om at det
jobbes aktivt med dette i forb. med vann og kloakksaken.
UTKIKKEN. Det bør felles en del trær som hindrer utsikten. Bjørn
gjør et nytt forsøk i kommunen for å få en til å se på dette. Hvis vi
får tillatelse til felling leier vi en kar til å gjøre dette. (Tom Larsen?)
NØDDINGEN. Neste sommer må båken på "Nøddingen" males. Den
trenger også en ordentlig omgang med vask og soppreper. Dette
arbeidet gjør vi i uka etter velmøte og festen, og vi informerer om
dette i medlemsbrevet slik at vi kan få med så mange som mulig.
MERKING AV SKJÆR. En del sommergjester, og for den del
fastboende, etterlyser staker eller lignende for å markere ytre
skjær i Brekkestøområdet. På neste årsmøte kan vi gi et innspill til
medlemmene om noen kan tenke seg å jobbe med dette. Hvilke skjær
det gjelder, og hvilke muligheter det er for å få merket dem.

2002

BLINKER. (BLINKER). Dette ble
gjort for noen år siden, men det trenges en ny omgang. Før vi fi
gjort dette må vi imidlertid innhente tillatelse av de som eier s
hvor de befinner seg. Ved siste oppmåling fikk vi blant annet ik
tillatelse å male opp merkene på Gaupholmen, dette ville Klave
gjøre selv.
VESTA BØYEN. Denne lå (ligger) i Tottos kjeller, og
besørge den opphengt.
TOLLBODTOMTEN. Johan har fått tidligere korresponden
denne saken, og tar en titt på den. Vi er alle i stor grad enig
gir oss i denne saken, og jobber videre med å få denne saken
utenfor Tollbuva til allmen benyttelse. Vi trenger derfor dette
pluss evt. båtplasser.

NESTE MØTE. HOLD AV FREDAG 5. OKTOBER.

Ref. totto

2014

Toll- og avgiftsdirektoratet,
Administrasjonsavdelingen
Postboks 8122 Dep
0032 Oslo.

Brekkesto, november 2003

Tollvesenets eiendom i Brekkesto

Vi viser til vårt brev av 15. mai 2002 til Tollvesenet v. distriktsjefen i Kristiansand og til
svar, datert 11. juli 2002 fra Toll- og avgiftsdirektoratet - Administrasjonsavdelingen
(ref. 2002/2117, arkivnummer. 032.1).

Vi konstaterer og tar til etterretning at Tollvesenet v. distriktsjefen i Kristiansand og til
ønsker å avhende hele eller deler av eiendommen i Brekkesto verken til Brekkesto Vel
eller til andre.

Brekkesto Vel skal i henhold til sin formålsparagraf "verne om og fremme stedets
interesser" samt bidra til skikk og orden, slik at området forblir et vakker og trivelig sted."
Som vi var inne på i vårt brev av 15. mai f.å., har velforeningen gjennom mange år
gjennomført eller bidratt til å gjennomføre en rekke prosjekter som har tatt sikte på å
støtte opp under denne misjonen. Siden Tollvesenet er eier av den største og mest
fremtredende eiendommen i havna, er det ikke overraskende at flere av de saker vi har
tatt opp, har berørt nettopp denne eiendommen. I den forbindelse vil vi si oss tilfreds med
et positivt samarbeid med Tollvesenet, bl.a. om utbedring av "Utkikken".

Ved denne anledning henvender vi oss med forespørsel om Tollvesenet kan tenke seg å
bidra med et samarbeid om to saker som vi ønsker å få løst. Den ene angår forbedret
adkomst til en badeplass, og den andre gjelder muligheter for å skaffe båtplasser.

Lengst øst på Tollvesenets eiendom er det ned mot sjøen noen mindre svaberg som egner
seg godt for soling, og der det er gode muligheter for å bade. Stedet ligger på grensen mot
naboeiendommen og delvis inne på denne. Området kan ikke sees fra Tollvesenets
nygge, og i forhold til Friluftloven er det tale om "utmark", slik at hvem som helst har
anledning til å benytte området til friluftaktiviteter uten grunneiers tillatelse. Dette har
heller aldri vært bestridt. Den naturlige adkomsten er å benytte vegen som går på baksiden
av Tollvesenets hus og så forsøtte rett frem der vegen slutter. Utempen er at adkomsten
er ulendt, og er de senere år blitt forverret på grunn av busker og kratt som har vokst opp.
Velforeningen ønsker derfor at Tollvesenet som grunneier tillater at velforeningen får
anledning til å rydde diverse vegetasjon samt foreta enkelte utbedringer i tillegg, for

Referat av møte 17. april 1963

mellom tollinspektør Torleif Kjer og første tollkontrollør Ingvar Ebeltoft, begge Stavanger, og Vellets styre Sigbjørn Andersssen, Karsten Berg, Hjalmer og Gunnar Thommessen.

54. Kjer er formann i og Ebeltoft medlem av Feriehjemsutvalget i Tollvesenet som har tilsyn med etatens fjorten feriehjem på Sørlandet. Midlene til driften av dem skaffes til veie fra Tolletatens Velferdsfond som har Tolldirektøren og Tollstyret som øverste instans.

Med utgangspunkt i Vellets brev av 30. mars til Tollkamret i Lillesand orienterte tollinspektøren om situasjonen og viste til de opplysninger han gav Thommessen i telefonen 3. og 4. april, nemlig

at Tolldirektoratet ikke vil restaurere Brekkestø feriehjems uthus til tross for Vellets tilbud om å yte de nødvendige kr. 10.000.-,

at direktoratet ikke vil påta seg vedlikeholdet av uthuset, selv om det ble restaurert,

at heller ikke Velferdsfondet kan påta seg eventuelt vedlikehold,

at Tolldirektoratet og Velferdsfondet alt har godtatt et tilbud på rivingen av uthuset, med svarfrist 15. april, men ennå ikke meddelt tilbudsgiveren dette,

at Tolldirektoratet, som ikke kjenner til Vellets brev av 30. mars, i tilfelle ikke ville rekke å ta standpunkt til det innen utløpet av tilbudsgiverens frist, om det skulle bli forelagt brevet,

at det derfor bare vil ^{le}utsette rivingen av uthuset på ubestemt tid å la brevet gå tjenesteveien videre til Tolldirektoratet,

at Velferdsfondet overfor Tolldirektoratet vil gå inn for at det blir offentlig parkeringsplass på de utnyttbare deler av eiendommen "Sollyst".

1963

NEI!

2002

Brekkestø Vel
v/ Bjørn Melbye og Torstein Mykland
4780 Brekkestø

15.05.02

Tollvesenet
V/ Tolldistriksjefen
Boks 247
4663 Kristiansand

SIKRING AV STRANDOMRÅDER FOR ALLMENNHEITEN I BREKKESTØ.

ØNSKE OM Å KJØPE/OVERTA G.NR.6. BR.NR.26 (ikke selve
huset)

Brekkestø Vel er en forening med ca. 175 medlemmer, fordelt på fastboende og sommergjester. Det er en aktiv Velforening med solid støtte i nærmiljøet, og det er gjennomført en mengde miljøtiltak i de siste 15-16 årene. Som eksempler kan nevnes. Renovering og åpning av Tollstasjonens gamle utkikkspost. Gjenoppbygging av gammelt sjømerke, "Nødingen", som brant ned for 30 år siden. Bygget toalettanlegg på brygga og fått orden på renovasjonen i havna. Dette i samarbeide med Lillesand Kommune. I tillegg til dette en mengde mindre ting som belysning, beplantning og andre forskjønnende tiltak.

Vi har fått i oppdrag av Årsmøtet i Brekkestø Vel å forsøke og sikre at strand og friluftsområdene rundt Brekkestø havn blir for allmennheten i fremtiden. Den stadige privatiseringen som foregår i våre kystområder og andre steder, gjør at mange steder blir mindre og mindre tilgjengelige for folk flest.

Om forfallet:

I Brekkestø hadde vi bare for få år tilbake gode muligheter for så vel bading som fiske fra fjellene vest for Dampskipsbrygga. Disse fjellnabbene er nå bebygd med brygger hvor folk har leid seg båtplasser, og som dermed umuliggjør slike aktiviteter. Båt plasser er selvfølgelig en nødvendighet, og dette kommer da også så vel fastboende som sommergjester til gode. Øst for bebyggelsen i selve havna er det store områder som vi mener bør sikres for fremtiden. Dette er et område som eies av Tollvesenet, og som strekker seg fra Tollboden, derfra nesten ut til odden mot friområdet og et godt stykke innover heia. Innenfor dette området ligger også "Utkikken", en gammel utkikkspost som tollerne brukte, og som Brekkestø Vel for noen år tilbake satte i stand, og åpnet for publikum. Vi ønsker ikke å kjøpe selve huset, kun områdene som går mot øst og nord.

Brekkestø Vel har et stort ønske om å kjøpe/overta dette området fra staten. Vi vil anta at det om ikke alt for lenge vil framtvinge seg et salg av både Tollstedet i Brekkestø og tilsvarende eiendommer. Det har jo ikke vært så mye tollervirksomhet å se i de seneste tiårene heller. Og hensikten med disse stedene må jo på et tidspunkt bli vurdert. Så, før så skjer og denne flotte eiendommen går til den som kan bli opp mest penger, og som selvfølgelig vil hegne om sitt, vil vi i Vellet innstendig be om at denne henvendelsen vil bli tatt ad notam. Vi håper at alle offentlige instanser som kan ha noen som helst påvirkning i en slik prosess vil være med å støtte og hjelpe oss til å sikre dette flotte området til allmennheten for fremtiden.

Det må legges til følgende : I mange år så Tollboden ut som ei rønne, malingsglitt, dårlig kledning og ødelagte vinduer, en veiviser i elendig vedlikehold. Da uthuset forfalt, ble det revet. Da båtuset begynte å skranke, ble den revet. Da flaggstanga ble tæret av tidens tann, ble den bare hugget ned. Og så videre. Det har riktignok i den senere tid blitt utført en del vedlikehold på bygningen, men den fremstår fremdeles ikke som noen pyrd for verken staten eller havna.

Som var begrunnelsen for rivningen!

Se her!

Til slutt en kortfattet oppsummering.

- * Vi ønsker å kjøpe/overta denne eiendommen.
- Vi vil sikre området for allmennheten.
- Vi vil bedre alles muligheter til bading, fiske og friluftsliv.
- Vi vil gjøre tilgjengeligheten bedre for alle.
- Vi vil ikke finne oss i at området blir privatisert.
- Vi vil sørge for at de som bor i Brekkestø og ikke har båtplass får det. Og kanskje bygge opp det gamle båthuset.
- Vi ønsker våre etterkommere plass.
- Vi ønsker og tror at alle som kan og har mulighet til å hjelpe oss med denne saken gjør sitt beste. Dette er en bønn til kommune, fylke og andre innen off. forvaltning.

Med vennlig hilsen, og ønske om å få dette til. Dette er en viktig sak for havna Brekkestø, og vi håper på et snarlig svar.

Bjørn Melbye

Torstein Mykland

Kopi til :

Lillesand Kommune
4790 Lillesand

Fylkesmannen i Aust Agder
Serviceboks 606
4809 Arendal

Vedlegg: Kart.

Toll og Avgiftsdirektoratet
Boks 8122 Dep.
0032 Oslo

Statsbygg Sør
Storgata Prg. 162
3915 Porsgrunn

NEI!

2003

Brekkestø, november 2003

Toll- og avgiftsdirektoratet,
Administrasjonsavdelingen
Postboks 8122 Dep
0032 Oslo.

Tollvesenets eiendom i Brekkestø

Vi viser til vårt brev av 15. mai 2002 til Tollvesenet v. distriktssjefen i Kristiansand og til svar, datert 11. juli 2002 fra Toll- og avgiftsdirektoratet – Administrasjonsavdelingen (ref. 2002/2117, arkivnummer. 032.1).

Vi konstaterer og tar til etterretning at Tollvesenet for tiden ikke har planer om eller ønsker å avhende hele eller deler av eiendommen i Brekkestø verken til Brekkestø Vel eller til andre.

Brekkestø Vel skal i henhold til sin formålsparagraf ”verne om og fremme stedets interesser samt bidra til skikk og orden, slik at området forblir et vakkert og trivelig sted.” Som vi var inne på i vårt brev av 15. mai f.å., har velforeningen gjennom mange år gjennomført eller bidradd til å gjennomføre en rekke prosjekter som har tatt sikte på å støtte opp under denne målsetningen. Siden Tollvesenet er eier av den største og mest fremtredende eiendommen i havna, er det ikke overraskende at flere av de saker vi har tatt opp, har berørt nettopp denne eiendommen. I den forbindelse vil vi si oss tilfreds med et positivt samarbeid med Tollvesenet, bl.a. om utbedringen av ”Utkikken”.

Ved denne anledning henvender vi oss med forespørsel om Tollvesenet kan tenke seg å bidra med et samarbeid om to saker som vi ønsker å få løst. Den ene angår forbedret adkomst til en badeplass, og den andre gjelder muligheter for å skaffe båtplasser.

Lengst øst på Tollvesenets eiendom er det ned mot sjøen noen mindre svaberg som egner seg godt for soling, og der det er gode muligheter for å bade. Stedet ligger på grensen mot naboeiendommen og delvis inne på denne. Området kan ikke sees fra Tollvesenets brygge, og i forhold til Friluftsløven er det tale om ”utmark”, slik at hvem som helst har anledning til å benytte området til friluftaktiviteter uten grunneiers tillatelse. Dette har heller aldri vært bestridt. Den naturlige adkomst er å benytte vegen som går på baksiden av Tollvesenets hus og så fortsette rett frem der vegen slutter. Ulempen er at adkomsten er ulendt, og er de senere år blitt forverret på grunn av busker og kratt som har vokst opp. Velforeningen ønsker derfor at Tollvesenet som grunneier tillater at velforeningen får anledning til å rydde diverse vegetasjon samt foreta enkelte utbedringer i tillegg, for

eksempel i form av å anlegge noen trappetrinn og / eller rekkverk hvis dette er hensiktsmessig.

Den andre saken gjelder muligheter for flere båtplasser i Brekkestø. Dette er en gjenganger som stadig blir tatt opp på velforeningens årsmøter, og det samme skjedde nå sist sommer.

Vi ser en mulighet for at det langs den tilnærmet loddrette fjellveggen umiddelbart øst for Tollvesenets eksisterende brygge anlegges en trebrygge av samme type som Brekkestø Vel og noen private grunneiere har ordnet vest for ”Dampskipsbrygga” i Brekkestø. Det ideelle ville selvsagt være med adkomst direkte fra Tollvesenets nåværende brygge. Hvis dette ikke skulle være akseptabelt, er vi innstilt på å diskutere andre løsninger, for eksempel i kombinasjon med den adkomst som er omtalt ovenfor.

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at dette fra velforeningens side er å betrakte som en uforpliktende forespørsel. En mulig realisering krever selvsagt at årsmøtet gir sin godkjenning og stiller økonomiske midler til disposisjon. Dette gjelder spesielt bryggeprosjektet.

Vi tillater oss å håpe på en velvillig innstilling fra Tollvesenets side, og i så fall vil det trolig i første omgang være hensiktsmessig med en felles befarung på stedet i kombinasjon med et møte om saken. Det hadde vært hyggelig om dette kunne la seg gjøre i rimelig nær fremtid, slik at det kan bli tid for videre bearbeiding med tanke på å kunne legge frem positivt nytt på vårt neste årsmøte til sommeren.

Med vennlig hilsen
For Brekkestø Vel

Bjørn Melbye
Leder

Johan Tårup

Kopi:
Tollvesenet
V. tolldistriktssjefen
Boks 247
4663 Kristiansand

Båtplasser

TOLL- OG AVGIFTSДИРЕКТОРАТЕТ
Administrasjonsavdelingen

Brekkestø
Saksbehandler
Rune Westernes Tlf.: 22 86 03 29 Faks: 22 86 02 31

Vår dato: 15.03.04
Vår referanse: 2002/2117
Arkivnummer: 032.1-

Deres dato: 21.11.03
Deres referanse: Melbye/Tårup

Brekkestø Vel
v/Bjørn Melbye og Johan Tårup

4780 BREKKESTØ

NEI!

Tollvesenets eiendom i Brekkestø

Viser til deres brev av 21. november 2003 vedrørende forespørsel om etablering av adkomst til badeplass og båt plass på Tollvesenets eiendom.

Vår erfaring er at Brekkestø Vel arbeider aktivt iht sin formålsparagraf og gjør en fin innsats for stedet og folket her. Vi har forståelse for at vår eiendom er et attraktivt objekt i flere sammenhenger med sin sentrale plassering i Brekkestø. Brekkestø Vel har gjort flere ulike henvendelser til oss i årenes løp og vi har vært imøtekommende så langt vi har følt dette mulig. Vi har også våre interesser og plikter vi må ivareta for eiendommen og brukerne. For vårt vedkommende er det naturlig å holde området omkring boligen og brygga mest mulig skjernet. Det er derfor vanskelig å oppfylle deres ønsker i dette området.

Deres forespørsel om opprettelse av båtplasser i tilknytning til vår eiendom, må vi dessverre avslå. Dette vil medføre betydelig mer trafikk i vårt nærrområde og gjøre stedet vårt mindre attraktivt.

Når det gjelder forespørsel om etablering/forbedring av adkomst til badeplass lengst sør-øst på vår eiendom, stiller vi oss positive til dette. Vi forutsetter at adkomsten og tiltakene vil bli som skissert i deres brev og ber dere kontakte Kristiansand regiontollsted ved større inngripen. I denne sammenhengen vil vi også nevne at vår utedo ligger tett inntil veien til badeplassen. Med denne beliggenheten kan den fort bli benyttet som et offentlig avtrede og ber dere ta dette med i deres planer for området.

Vi ønsker dere lykke til med det videre arbeidet!

- **Naturlig å holde området omkring boligen mest mulig skjernet!**
- **Betydelig mer trafikk i området og må derfor avslås!**

2013

Dato
17. april 2013

Olaf T. Tønnessen
4780 BREKKESTØ
Tlf. 905 70993
Epost: olaf_tt@hotmail.com

➤ To separate saker!

Toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse
Toll- og avgiftsdirektoratet
Postboks 8122 Dep.
0032 OSLO
Epost: tad@toll.no

FRIAREALET 6/26 LILLESAND KOMMUNE/BREKKESTØ – GJENOPPBYGGING AV LÅVE OG SJØBU.

Generelt.

Brekkestø Vel har utarbeidet to forslag til arealdisponering av friarealet 6/26 i Lillesand kommune, Brekkestø. Dette brevet gjelder gjenoppbygging av låve og sjøbu. Det andre brevet, også datert 17. april 2013, omhandler et ønske om å få frigitt deler av arealet til 15-20 båtplasser.

Bakgrunn.

Referater fra styreprotokollene fra begynnelsen av 60-årene viser at Brekkestø Vel var meget opptatt av å sikre friarealer ved oppkjøp og på andre måter. De var i tillegg ofte i dialog og forhandlinger med Tollvesenet om ulike saker. En av sakene omfattet rivningen av uthusbygningen på Tolletatens eiendom

Fra styremøte 9. oktober 1961 kan en bl.a. lese at «Tollkamret» i Lillesand hadde mottatt et brev fra distriktssjefen i Kristiansand-/Larvik tolldistrikt hvor det bl.a. ble foreslått at vellet vederlagsfritt skulle få disponere arealet(eiendommen Sollyst på Brekkestøletta) til parkeringsplass så lenge det var i Tollvesenets eie. *Som motytelse skulle Brekkestø Vel forplikte seg til å rive uthusbygningen ved «Brekkestø feriehus» samt planere tomten.*

Protokollen viser entydig at Brekkestø Vel på den tiden var sterkt i mot rivning. Det daværende styret formulerte seg bl.a. som følger: «Man var enige om at vellet ikke kunne være med på å rive den morsomme karakteristiske uthusbygningen» m.m. *De ønsket heller at uthuset skulle renoveres fremfor å rives.*

I et referat fra 10. oktober 1961 står det bl.a. at Tolldirektoratet for lengst hadde bestemt seg for rivning. Vellet svarte igjen at de ikke kunne være med på å rive det fine gamle

Olaf T. Tønnessen
4780 BREKKESTØ
Tlf. 905 70993
Epost: olaf_tt@hotmail.com

Toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse
Toll- og avgiftsdirektoratet
Postboks 8122 Dep.
0032 OSLO
Epost: tad@toll.no

FRIAREALET 6/26 LILLESAND KOMMUNE/BREKKESTØ – BÅTPLASSER.

Generelt.

Brekkestø Vel har utarbeidet to forslag til arealdisponering av friarealet 6/26 i Lillesand kommune, Brekkestø. Dette brevet konkretiserer vårt ønske om å få frigitt deler av arealet til 15-20 båtplasser. Det andre brevet, også datert 17. april 2013, og gjelder gjenoppbygging av låve og sjøbu benevnt «FRIAREALET 6/26 LILLESAND KOMMUNE/BREKKESTØ – GJENOPPBYGGING AV LÅVE OG BÅTBU.»

Intensjonen med brevene er på nytt å sette søkelys på friarealet 6/26 ved Tollboden. Hensikten er å kunne disponere deler av arealet til båtplasser for sommergjester og fastboende i Brekkestø. Samtidig å se på mulighetene for gjenoppbygging av låve og sjøbu.

Bakgrunn.

Det har vært et påtrengende behov for flere båtplasser i Brekkestø i lang tid. Det er først og fremst de fastboende som står uten båtplass vi sikter til. Men også sommergjester som eier hus i selve Brekkestø.

I forbindelse med et initiativ fra tidligere Brekkekjær Pensjonat for noen få år tilbake om bygging av SPA-hotell, ble det etter sigende undersøkt muligheter for båtthavn i et område ved Kvernhusfidja og langs land på nordvestsiden av Naudesund. Dette område er avmerket med kode H 560 (Naturmiljø) på kommuneplanens arealdel. Det er uvisst hvor langt dette forslaget kom i prosessen, men vi har hørt at det var naboprotester og innvendinger i forbindelse med planene.

Vi er også kjent med at enkelte grunneiere i Brekkestø og på Stutti har ønsker om en utbygging av båtthavn på et område nordvest for Stutti ved navn Gitkilen. Området er kanskje bedre kjent som bukta ved «Mortensholmen». Arealet er for øvrig avmerket med den samme koden som ved Kvernhusfidja. (H 560.)

Brekkestø Vel
Leder Olaf T. Tønnessen

2013

Tilbakemelding vedrørende båt plasser og gjenoppbygning av låve og båtbu

Det vises til deres henvendelser av 18.4.2013 vedrørende henholdsvis båt plasser i arealet på gnr/bnr 6/26 samt gjenoppbygning av låve og båtbu på gnr/bnr 6/25 i Lillesand kommune.

Tollvesenet har i de senere årene arbeidet med en landsverneplan for sine eiendommer som vårt delarbeid i en større statlig gjennomgang av statens eiendommer med sikte på å legge grunnlag for en politikk for statlig eierskap og forvaltning av kulturhistoriske viktige eiendommer i sivil sektor (jf St.prp.nr.1 (2001-2002) fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet. I 2002 igangsatt gjennom prosjektet Statens kulturhistoriske eiendommer.

Som sikkert kjent, så ble Brekkestø tollstasjon underlagt fredning iht lov om bygningsfredning av 3.desember 1920 § 2 annet ledd allerede i 1923. Det har derfor vært naturlig at denne eiendommen har vært gjenstand for behandling også i etatens landsverneplanarbeid. Status for dette arbeidet er nå der at Tollvesenet, med bistand av vernefaglig ekspertise, har ferdigstilt en dokumentasjon og vernefaglig vurdering av komplekset på gnr/bnr 6/25 og 6/26 i Lillesand kommune. Dette materialet er videresendt og ligger nå til behandling hos de statlige vernemyndighetene.

Inntil behandlingen hos vernemyndighetene er ferdigstilt, vil det ikke være aktuelt for Tollvesenet å vurdere tillatelse til bygging eller endringer av de nevnte eiendommer i Lillesand kommune. Vi kommer tilbake til Deres henvendelse når vedtak og premisser i vernebehandlingen er ferdigstilt.

Med hilsen

Semming Bråthen
underdirektør

Svein Rustad
seniorrådgiver

Olaf T. Tønnessen
4780 BREKKESTØ
Tlf. 905 70993
Epost: olaf.tt@hotmail.com

Dato
11. mars 2014

2014

6 velbegrunnede sider

1

Riksantikvar Jørn Holme
Epost: postmottak@ra.no

TOLLBODEN I UTHAVNEN BREKKESTØ. GNR. 6, BNR. 25/26. LOKALITETSID: 87101-2/3.

Brekkestø Vel har sterke interesser knyttet til de kulturhistoriske verdier som den kjente uthavnen Brekkestø representerer. Vi er også opptatt av at uthavnen skal være et levende samfunn som ikke skal stagnerer. Brekkestø er, som kjent, beliggende på Justøya utenfor Lillesand og representerer et sentralt bygningsmiljø i rekken av uthavner på Agderkysten. Tollboden er et dominerende og viktig anlegg ved sjøfronten. Hovedbygg, samt sjøhus og en låve som tilhørte anlegget, ble fredet i 1923. De to nevnte driftsbygninger ble imidlertid revet i 1963. Hovedhuset eies i dag av Tolldirektoratet (TD) og benyttes som feriehjem for de ansatte.

Brekkestø Vel gjorde en aktiv innsats før 1963 for å unngå at de nevnte driftsbygninger ble revet og har lenge opplevd rivningen som en svekkelse av den historisk sett viktige uthavnen. Man har lenge hatt et ønske om å reetablere bygningene slik at bygningsmiljøet i uthavnen ble tilbakeført til sin opprinnelige karakter. I motsetning til andre deler av Kyst-Norge er driftsbygningene langs sjøfronten på Sørlandet i stor grad luket ut med årene. Nevnte driftsbygninger vil etter vårt syn være et historieforsterkende element som forklarer den mangesidige økonomien knyttet til uthavnsmiljøet.

Brekkestø Vel anmoder om et møte med Riksantikvaren (RA) for å drøfte hvordan man kan gjenopprette anleggets opprinnelige utseende og slik at det samtidig kan være en vitaliserende faktor for Brekkestø.

Til underretning så hadde Brekkestø Vel nylig et møte med representanter for Lillesand kommune om saken. Jeg oppfattet en generell positiv respons for velforeningens initiativ. Ordføreren opplyste å kunne slutte seg til innholdet i dette brevet og i våre synspunkter. Han ville gjerne også delta sammen med oss på et eventuelt møte med Riksantikvaren. Etter vår vurdering er dette både tjenlig og ønskelig.

Med vennlig hilsen

Olaf T. Tønnessen
Brekkestø Vel/Leder

Kopi: Tolldirektoratet
Aust-Agder fylkeskommun
Lillesand kommune
Ordføreren i Lillesand kom

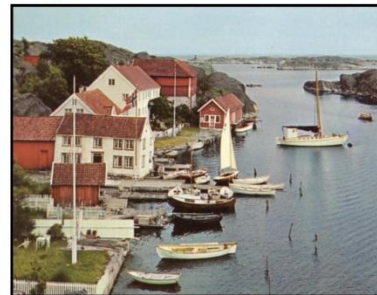
Vedlegg: Brekkestø Vel - S

Dokumentene kan leses på Brekkestø Vels hjemmeside: brekkestovel.no

BREKKESTØ VEL - SYNSPUNKTER

TOLLBODEN I UTHAVNEN BREKKESTØ. GNR. 6, BNR. 25/26. LOKALITETSID: 87101-2/3.

1. Bakgrunn.

Den 17. april 2013 sendte Brekkestø Vel to brev til Toll- og avgiftsdirektoratet (TD) v/Bjørn Reese vedr. ovennevnte sak som omhandlet forslag til arealdisponering av friarealet 6/26 i Lillesand kommune. Det ble sendt kopier til Lillesand kommune, ordføreren i Lillesand, Aust-Agder fylkeskommune, Riksantikvaren (RA), Fylkesmannen og Tollregion Sør. Det ble i tillegg sendt et brev

som handlet om å kunne benytte deler av friarealet 6/26 inkludert steinbrygge til båtplasser for vellets medlemmer som sokner til Brekkestø.

Allerede etter vel tre uker mottok vi et midlertidig svar fra Toll- og avgiftsdirektoratet datert 13.5.13 med referanse 13/46537. I brevet ble det konkludert med at det inntil videre ikke var aktuelt for Tollvesenet å vurdere tillatelse til bygging eller endringer av de nevnte eiendommer i Lillesand kommune. Avslutningsvis ble det anført at Tollvesenet ville komme tilbake til vår henvendelse når vedtak og premisser i vernebehandlingen ble ferdigstilt.

2. Arbeidet med landsverneplan.

Arbeidet med landsverneplanarbeidet ble bestemt i St.prp.nr. 1 i 2001-2002 og igangsatt gjennom prosjektet «Statens kulturhistoriske eiendommer.» Vi har merket oss at dette arbeidet har tatt 13 år. Dette er et viktig arbeid, men vi mener at behandlingen av vår henvendelse om gjenreisning av bygningene i verneplanarbeidet. All den tid i forbindelse med behandlingen ser vi det som viktig at Lillesand kommune, Aust-Agder

SAKSBEHANDLER
Per David Martinsen

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
13/01208-5

DERES REF.

DERES DATO

ARK. B - Bygninger
196 (Lillesand) Lillesand - AA

VÅR DATO
06.06.2014

Brekkestø Vel
Olaf T. Tønnessen
4780 Brekkestø

2014

KULTURMINNE ANSES SOM TAPT

Tollboden i Brekkestø - reetablering av driftsbygninger

Det vises til Deres e-post av 12.03.2014 vedlagt brev til riksantikvar Jørn Holme, samt en redegjørelse for velets synspunkter. Det vises også til materialet som ble mottatt i forbindelse med riksantikvarens besøk i juni 2013.

Brekkestø vel har tatt initiativ til et møte med Riksantikvaren for å diskutere reetablering av driftsbygningene på Tollvesenets eiendom som ble revet på 1960-tallet.

Som kulturminner er driftsbygningene dessverre å anse som tapt, området med de gjenværende fundamentene vil inngå i fredningsområdet for utomhusområdet på Brekkestø tidligere tollstasjon. Det er Staten ved Toll- og avgiftsdirektoratet som eier eiendommen og som må ta stilling til en eventuell videre oppfølging av forslaget. Dersom Toll- og avgiftsdirektoratet ønsker at prosjektet skal realiseres må dette behandles av Riksantikvaren som en dispensasjon fra fredningen. Riksantikvaren ønsker ikke å gi føringer og/eller faglige vurderinger i forkant av en slik behandling.

En videre dialog omkring dette forslaget må tas med Toll- og avgiftsdirektoratet. Fredningen av utomhusarealet som vi nå gjennomfører vil ta utgangspunkt i området slik det fremstår i dag.

VIDERE DIALOG HEVISES TIL TD!

Vennlig hilsen

Hanna Geiran (e.f.)
seksjonssjef

Per David Martinsen
rådgiver

Kopi til: Toll- og avgiftsdirektoratet, postboks 8122 - Dep 0032, 0191 OSLO

Om fredningen av Utkikken - Brygga - Utenomhusarealet Side 2

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer
Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Tollvesenet

BÅDE LÅVE OG SJØBU BLE VEDTAKSFREDET I 1923

Fredning kompleks

- Omfang:** Fredningen omfatter byggverkene og utomhus som nevnt ovenfor.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Brekkestø tidligere tollstasjon som et arkitektonisk, kulturhistorisk og sektorhistorisk viktig eksempel på en tidligere tollstasjon fra begynnelsen på 1900-tallet med kontroll med sjøfart og handel på Sørlandet. Hovedbygningen er eldre, den er fra 1835. Brekkestøs verneverdi knytter seg til tiden fra bygningen ble oppført og til tiden fra stedet ble etablert som tollstasjon.
Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng, utomhus, samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.
- Begrunnelse:** Brekkestø tidligere tollstasjon er eksempel på en tidstypisk og godt bevart kysttollstasjon og har et verdifullt bygningsmiljø med minner om sjøfart, handel og Tollvesenets virksomhet fra første halvdel av 1900-tallet. Hovedbygningen er fra 1835, og ble vedtakfredet allerede i 1923. Hovedbygningen inngår derfor ikke i denne forskriften. For mer informasjon om fredningen av hovedbygningen vises det til eget fredningsvedtak (6. juni 1923) og presiseringsdokument (20. juni 2013).
I 1933-34 ble tollstasjonen også oppført som administrativt fredet.
Anlegget er godt bevart i sin opprinnelige utforming, detaljering og materialbruk, og inngår i det verneverdige miljøet i Brekkestø.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer Kapittel 12 Fredete eiendommer i landsverneplan for Tollvesenet

BRYGGE

Bygningsnr:
Gnr/bnr: 6/25, 6/26
Oppført: 1835 - 1900
AskeladdenID: 87101-3
Referanse i landsverneplanen: Bygning 8012
Kompleks 2491

AT BRYGGEN INNGÅR I ET VERDIFULLT BYGNINGSMILJØ ER NOK RIKTIG, MEN BYGNINGEN SOM STO PÅ DEN VAR LIKE VIKTIG FOR DET RIKTIGE HISTORISKE BILDET.

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bryggen og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, materialbruk, overflatebehandling og detaljer.
- Formål:** Formålet med fredningen av bryggen på Brekkestø fra siste halvdel av 1800-tallet er å bevare et viktig element ved Brekkestø tidligere tollstasjon som har vært vesentlig for Tollvesenets drift. Videre er formålet å bevare bryggen som viktig del av et helhetlig anlegg.
- Begrunnelse:** Bryggen er del av et verdifullt bygningsmiljø som forteller om Tollvesenets virksomhet på stedet gjennom en lang periode. Bryggen har vært en viktig del av tollstasjonens virksomhet, å fortelle varer som ble ført inn i landet.

- **DET INDIKERES AT UTHUSBYGNINGEN VAR NY I 1860! ALTSÅ ATSKILLIG ELDRE ENN TOLLVESENETS HISTORIE PÅ EIENDOMMEN.**
- **FØLGELIG DA OGSÅ EN STOR HISTORISK VERDI FRA SEILSKUTETIDEN OG UTHAVNENS ØKONOMI OG IDENTITET.**

Tollboden i Brekkestø

Jeg viser til telefonsamtale og din e-post av 13/5 vedrørende den gamle tollboden i Brekkestø.

Det er først på 1900-tallet at Tollvesenet valgte å kjøpe hus til tollpersonalet i Brekkestø. Tidligere var det vanlig at personalet bodde til leie hos folk i Brekkestø. I 1875 bodde f.eks. tollbetjent Oskar Lemvig til leie hos Andreas Axelsen og i 1910 bodde tolloppsynsmann Nils Nilsen hos enka Marie Jakobsen (gårdsnr 5, bruksnr 15). Tollvesenet måtte i tillegg betale for leie av bryggeglass og betale grunnleie for utsiktshuset på Skipsheia.

Tollstasjonsbestyrer Nilsen var misfornøyd med denne ordningen. Sommeren 1914 skrev han til tollinspektøren i Kristiansand og klaget over at "husleieforholdene paa stedet er rent elendige" uten utsikt til bedring i fremtiden, da der er stor etterspørsel etter husrom, særlig fordi Brekkestø var blitt svært populært som "sommeroppholdsted for kunstnere og andre". Han ba derfor innstendig om at Tollvesenet kjøpte et hus i Brekkestø. Han hadde fått vite at eiendommen *Gaupholmen* var til salgs. Eieren var villig til å selge eiendommen til Tollvesenet, selv om en annen interessent var villig til å gi en høyere pris. Resultatet ble at Tollvenenet kjøpte *Gaupholmen* med påstående hus i 1915 (Stortingsproposisjon 1/1915, Tollvesenets budsjett s. 78-79).

I 1917 fikk Tollvesenet et tilbud fra skipsreder Emil Stray om å makeskifte *Gaupholmen* mot en del av Strays eiendom på Nedre Stutteit (gårdsnr 6, bruksnr 8). Ut fra dette tilbudet ble det foretatt en synfaring på Strays eiendom. Tilbudet og synfaringen er gjengitt i i Stortingsproposisjon nr 132/1917 (se vedlegg). I tillegg til at hovedhuset er utførlig beskrevet står det at tilbudet også omfattet brygge, sjøbod og "en større laftebygget bygning, hvori fjøs, høløft W.C. etc". Det fulgte også med "et større fjeldparti" og "et stykke godt opdyrket mark, ca 1 ½ maal, samt en mindre frugthave". Makeskiftet ble godkjent av Stortinget og gjennomført sommeren 1917 (Sand pantebok 57/473/5).

Av de nyere branntakseringene i 1856, 1867, 1877 og 1895 kan vi se endringene ved bygningene. I 1856 ble det opplyst at "Hovedbygningen indvendig nu er meget forbedret og oppudset".

I 1867 ble et par av husene beskrevet litt mer utførlig, uten at det framgår at bygningene er nye eller vesentlig forandret. Det står at bislaget (hus nr 2) har "2 Indgangsdører og 1 Vindue". Om stolpeboden (hus nr 3) står det at den er "af Tømmer paa 8 Stolper" og har "1 Dør og 1 Vindue".

Uthusbygningen (hus nr 4) ble i 1867 beskrevet så forskjellig fra takseringen i 1846 at det med stor sannsynlighet dreier seg om en ny bygning:

"En Udhushusbygning af Tømmer og Bindingsværk, til dels bordkledt, malet og tegltekkt, 39 Fod lang, 23 ½ Fod bred og 14 ½ Fod høi paa ½ til 17 Fods høi Grundmur med Gjødselekjelder under, forsynet med 2 Indgangsdører og 5 smaa Vinduer, som udgjør Fjøs, Stald, Skaale, Lade, Laave og Trev, ligesom under samme Tag paa nordre Side er et Vognskjul af Bindingsværk, bordkledt, malet og tegltekkt, 14 Fod langt, 11 ½ Fod høit, med 1 Dør og Loft over Vognskjulet, er i god Stand, ligger 12 Alen fra Nr 1".

Det står ikke eksplisitt at det dreier seg om en ny uthusbygning. Men taksten på denne uthusbygningen har økt fra 70 spd i 1846 til 420 spd i 1867 mens for de andre uthusbygningene er takstene ikke endret. Det indikerer også at uthusbygningen var ny i 1860-årene.

I 1877 ble det for første gang beskrevet et "18 Alen langt og ½ Alen høit hvit Stakitverk" foran hovedbygningen.

I 1895 blir det opplyst at "stolpeboden" (nr 3 i taksten fra 1846) "nu er nedrevet".

I 1895 blir det store uthuset og sjøboden beskrevet slik:

"Udhushusbygningen. En dels af Tømmer dels af Bindingsværk oppført, bordkledt, malet og tegltekkt Bygning. 12 m lang 7,50 m bred 7,17 m høi, hvori Fjøs, Stald, Skaale, Lade, Laave og Træv med Gjødselekjelder under i Bygningens Grunderum. Under samme Tag paa Bygningens nordre side et Vognskjul af Bindingsværk bordkledt, malet og tegltekkt. 4,35 m langt 3,70 m bredt 4,65 m høit med Loft over. Der i Bygningen 10 Dører og 6 Vinduer.

Søboden. En af Tømmer og Bindingsværk opført bordkledt malet og tegltekkt Bygning 9,80 m lang 5,70 m bred 2,50 m høi med 2 Dører."

I din e-post gjengir du eierforholdene til tollbodens eiendom slik det er omtalt i Goversen Trøgstads lokalhistorie for Justøya. Den er ikke korrekt.

Jeg har undersøkt eierforholdene til bruk nr 8 på Nedre Stutteit tilbake til ca 1800. I 1801 hadde bruket en skyldverdi på 6 kalvskinn og tilhørte "gårdbruker og losoldermann" *Elling Johnsen*. Han solgte i 1803 bruket "med hus i Brekkestø og skipsringer" til *Thor Danielsen Florenes* (Nedenes pantebok 20/82).

Danielsen solgte det i 1809 tilbake til Elling Johnsens sønn *John Ellingsen*. Også da hørte husene i Brekkestø med til bruket. Alt året etter ble det og "tilhørende husebygninger i Brekkestø" solgt tilbake til *Thor Danielsen* (Nedenes pantebok 22/366).

SJØBUA ER BESKREVET I 1895

22.10.2014 – MØTE I LILLESAND RÅDHUS VEDR. TOLLBODEN I BREKKESTØ – REFERAT.

1. Generelt

På seminaret Uthavn 2014 hadde Brekkestø Vel et møte med ordføreren i Lillesand, Arne Thomassen, og Jo van der Eynden. Vi ble der enige om et møte senere i høst for å drøfte «veien videre» i denne saken.

2. Bakgrunnen for møte

Brekkestø Vel har siden våren 2013 sendt brever til TD og RA om bl.a. reetablering av låven og sjøbuå og senest våren 2014 bedt om et møte med RA for å drøfte saken. Helt fra vi startet prosessen har vi hatt den formening at Lillesand kommune burde engasjere seg i saken. Dette er også tilkjennegett i brevene som nevnt ovenfor.

3. Møtedeltakere

Det møtte tre repr. fra Brekkestø Vel, Aud Landstad, Ingrid Sturk og undertegnede. Dessuten møtte Arne Thomassen, Jo van der Eynden og Else Rønnevig.

4. Beslutning

Det ble besluttet å nedsette en uavhengig arbeidsgruppe (prosjektgruppe) som foreløpig skal bestå av Aud Landstad og undertegnede fra Brekkestø Vel. Videre Jo van der Eynden og som repr. fra kommunen ble Magne Haugen (adm.) og Cecilie Knibe Hansen (politiker) nevnt som mulige kandidater. Ingvild Paulsen fra Aust Agder Fylkeskommune ble trukket frem som en aktuell kandidat. Noen forhold knyttet til habilitet og villighet må først avklares. Else Rønnevig var villig til å inngå i en referansegruppe. Johan Kloster vil bli forespurt om det samme. Det ble videre bestemt at saken skal fremmes for bystyret. Aud Landstad var villig til å forberede saken til dette formålet. Forslaget fra henne blir sendt til møtedeltakerne for kommentarer før det sendes til ordføreren.

5. Prosjektets innhold og form

Møtedeltakerne diskuterte mulig form og innhold for prosjektet. I stikkordsform kan nevnes fortløpende:

- Organisasjonsform/Driftsform. Offentlig og privat samarbeid. Stiftelse?
- Lage prospekt
- At det stilles noen midler til rådighet for nødvendige tjenester og arbeid i prosjektarbeidet
- Historisk forankring.
- Antikvariske myndigheter med på laget
- Området må åpnes for allmennheten
- Kompetansesenter for Uthavner
- Kystkultursenter
- Knutepunkt for Tollvesenets historie i Uthavnene?
- Grendehus
- Seminar- og kursvirksomhet
- Galleri og Museum/Utstillinger og andre arrangementer

**VI VIL HA EN BREDT ANLAGT
ARBEIDSGRUPPE (PROSJEKTGRUPPE)**

- Samarbeid/Driftsform med stiftelsen Saltholmen Fyr og andre naturlige samarbeidspartnere som Lillesand Museum, Lillesand historielag, o.a.
- I forbindelse med evt. reetablering være opplæringscenter for gammel byggeskikk.

Olaf T. Tønnessen
Referent

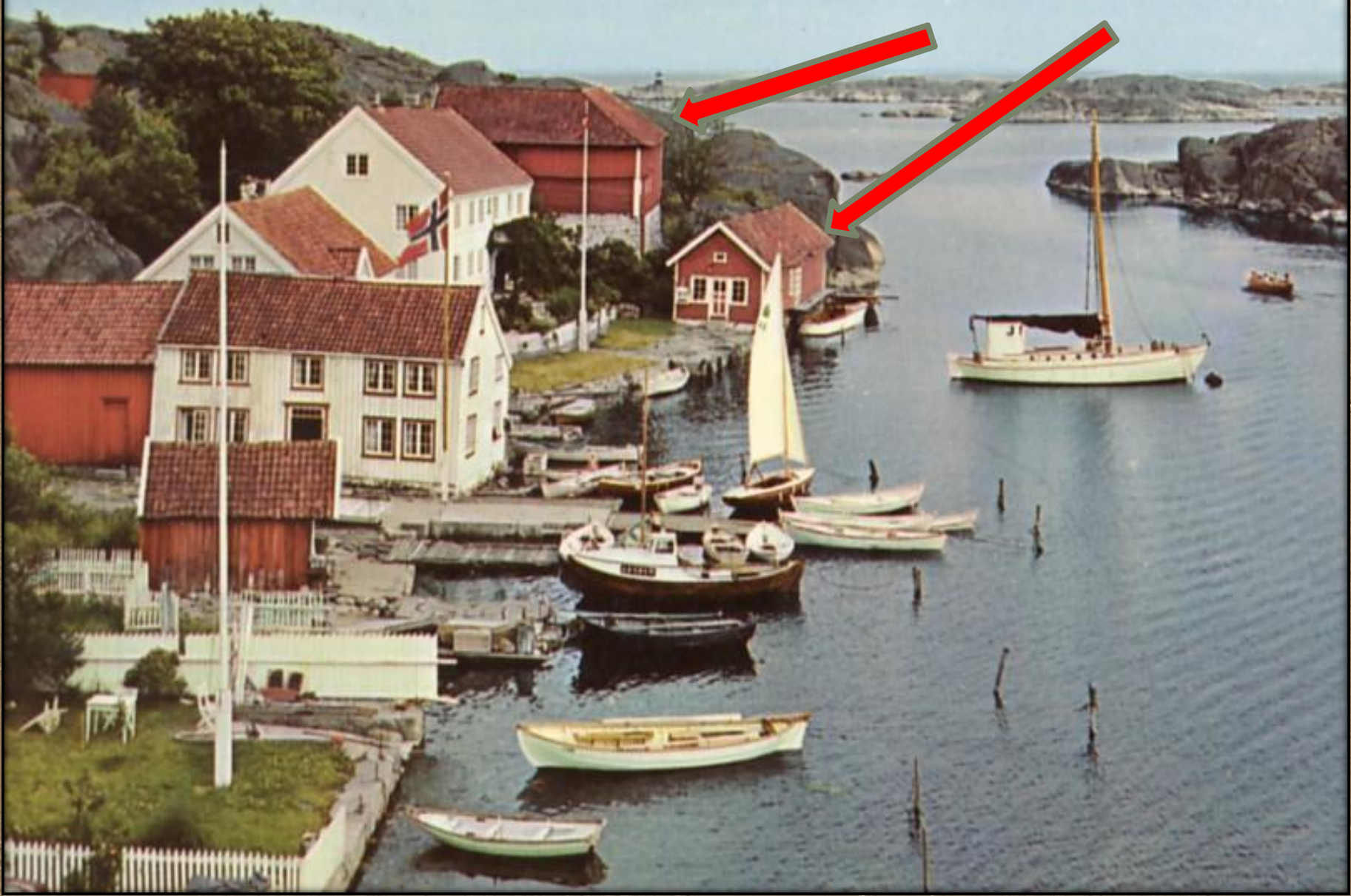
HØSTEN 2014?

**VI VIL FREMME ET FORSLAG TIL
KOMMUNESTYREMØTE, 3. DES. D.Å OG
HÅPER MED DETTE PÅ ET VEDTAK SOM
FORPLIKTER KOMMUNEN TIL Å ARBEIDE
FOR DENNE SAKEN FREMOVER!**

Slik så UTHAVNMILJØET ut på 50-/60-tallet !

VI VIL HA UTHAVNENS «SANNE ANSIKT» TILBAKE!

**Vi har
bildematerialet!**

VI HAR OGSÅ MYE SKRIFTLIG MATERIALE:

- **HENVENDELSER OG SVAR FRA TOLLVESENET 2002 – 2003**
- **HØRINGSBREV FRA RIKSANTIKVAREN**
- **KARTER**
- **AVISKLIPP OM PLANENE FRA KLEVEN**
- **ARKIVSAKER FRA LILLESAND KOMMUNE**
- **KLIPP FRA LILLESANDSPOSTEN**
- **LOVBESTEMMELSER**
- **RIKSANTIKVARENS ARKIV**
- **STATSARKIVET (TOLLBODENS KOMPLETTE HISTORIE)**
- **STYREPROTOKOLLER FRA 60-ÅRENE**
- **STYREREFERATER 2002-2004**
- **SYNSPUNKTER FRA BJØRN WÆRENSKJOLD (ARKITEKT)**
- **SYNSPUNKTER FRA JOHAN KLOSTER (HISTORIKER)**
- **VEDTEKTER FRA BREKKESTØ VEL**

FRIAREALET 6/26

Brekkestø

**HER ER DET Plass
TIL Å GJØRE DET!**

40 m

Copyright Geovekst. Med forbehold om feil i kartgrunnlaget.

HVORFOR REETABLERING AV LÅVE OG BÅTBU ?

- BREKKESTØ VEL KJEMPET HARDT FOR Å HINDRE RIVNING AV UTHUSET PÅ TIDLIG 60-TALL.
- PRIVAT PENNEGAVE KR. 10 000,- VAR SKAFFET TIL VEIE
- DET VAR LIKEVEL NEI TIL RENOVERING
- NEI TIL VEDLIKEHOLD
- VELFORENINGEN GA TIL SLUTT OPP
- REVET I 1963 UTEN AT SAKEN VAR FORELAGT VERNEMYNDIGHETENE???
- VI FINNER INGEN DOKUMENTASJON I NOEN ARKIVER SOM DOKUMENTERER DISPENSASJON OM RIVNING?

RETTFERDIGHET!

PROSJEKTETS INNHOLD KAN VÆRE:

- Organisasjonsform/Driftsform. Offentlig og privat samarbeid. Stiftelse?
- Lage prospekt
- At det stilles noen midler til rådighet for nødvendige tjenester og arbeid i prosjektarbeidet
- Historisk forankring.
- **Antikvariske myndigheter med på laget**
- **Området må åpnes for allmennheten**
- **Kompetansesenter for Uthavner**
- **Kystkultursenter**
- Knutepunkt for Tollvesenets historie i Uthavnene?
- **Grendehus**
- Seminar- og kursvirksomhet
- Galleri og Museum/Utstillinger og andre arrangementer
- Samarbeid/Driftsform med stiftelsen Saltholmen Fyr og andre naturlige samarbeidspartnere som Lillesand Museum, Lillesand historielag, o.a.
- **I forbindelse med evt. reetablering være opplæringscenter for gammel byggeskikk**

UTHAVN. Mandal kommune ønsker å gjenskape unikt bygningsmiljø

Fædrelandsvennen, 30. januar 2014

Her illustreres hvordan Kleven kan bli seende ut dersom deler av den gamle bebyggelsen gjenoppreises. FOTOMONTASJE.

– Ser veldig spennende ut

En av Sørlandets viktigste uthavner skal bli slik den var før.

MANDAL

Bygningsmiljøet i Kleven er særegent og unikt, men fra gammelt av sto det langt flere hus her. Det er disse kommunen gjennom en forestående reguleringsplan ønsker å gjenreise.

I Trapppegata ned mot brygga tenker man også å åpne opp for ny bebyggelse i gammel stil. Serveringssted og en annen butikk kan være aktuelt.

Mandal kommune står som eier av området langs brygga. Foreløpig er ikke arbeidet med reguleringsplanen startet, men ordfører Tore Askildsen håper det kan påbegynnes dette året.

Skissene som nå er utarbeidet av arkitektene, er kun et redskap for å vise mulighetene i området.

– Skissene for Kleven ser veldig spennende ut, og jeg ser fram til at dette kan komme i gang. Jeg håper det kan bidra til vitalisering av et flott miljø i Kleven, sier ordføreren.

KJEMPET I 25 AR

– Dette er jeg hundre prosent for. I rundt 25 år har jeg kjempet for å få på plass det gamle bygningsmiljøet, sier lokalhistoriker og forfatter Aage A. Wilhelmssen.

For ham er det viktigst at det nå tas grep, og at arbeidet med reguleringsplanen kan komme i gang. Også Kleven-beboer Jan Syvertsen stiller seg positiv til en utfylling av det gamle miljøet i Kleven.

– Det vil utvilsomt bli fint, dersom den gamle byggestilen gjenopprett. Utfordringen vil bli blant annet parkering.

Kleven Vel skal på årsmøtet ta dette opp til debatt. Da får velformann Arvid Wilhelmssen vite mer om holdningene til prosjektet.

– Det er trolig delte meninger. Enkelte reagerer på at mange huseiere er pålagt å bevare, mens andre plutselig skal få anledning til å bygge nytt. Parkering er også en viktig brikke å få på plass før vi kan starte nybygging i Kleven, sier Wilhelmssen.

SKAPE ATTRAKSJON

Forprosjektet som nå foreligger, har arkitekt Aase Bessenes utarbeidet i samarbeid med arkitekt Tor Linge Tonnessen.

– Vi ser for oss at deler av den tidligere bebyggelsen kan gjenreises, om enn i en annen karakter. Ill bygninger har forsvunnet og blitt revet siden en gang på 1800-tallet, sier Bessenes.

I og med at deler av Kleven er forandret med kaianlegg, hav-

nebygg og vei, er det umulig å rekonstruere hele miljøet slik det var på 1800-tallet.

– Trapppegata som var den første veiforbindelsen til Kleven, mangler fire av de opprinnelige husene. Her er det viktigst å få gjenreist det som lå nederst mot selve havna. I området bortover mot kalla er det rom for flere bygninger, sier Bessenes.

Hennes ønske er at det skapes en attraksjon for Mandal, hvor det kan bygges videre på Torbjørn Egners velkjente uthavnshistorie, kanskje tilrettelegge for store seilbåter som kan provantere, eller gjerne et spisested på sommerbasis. Mulighetene er mange, men flere ønsker og meninger skal på plass gjennom reguleringsarbeidet.

TEKST: ROAR GREIFSLAND
roar.greifsland@fvn.no - 90870708

FAKTA

Kleven

● I 1900 bodde 287 personer i Kleven, og ti år senere var det 46 hus.

● Gismerøya hadde skipsverft, og i Nodeviga på andre siden av havnebassenget var det havariverft for seilskuter.

● Flere loser bodde i Kleven, og Kleven tollstasjon ble opprettet rundt 1640. Skipshandel, sjømannshjem, hotell, vertshus og gjestgiverier har det vært flere av gjennom årene.

● Tidlig på 1900-tallet ble det startet hermetikkfabrikk i Nodeviga.

Arvid Wilhelmssen ønsker ikke å uttale seg for bastant om utbygging i Kleven før medlemmene har debattert saken på årsmøtet. FOTO: ROAR GREIFSLAND

Slik så Kleven ut omkring år 1900. Byggene i forgrunnen er revet, men tilnærmet identiske kan bli bygget opp igjen i den gamle uthavnen. FOTO: PRIVAT POSTKORT

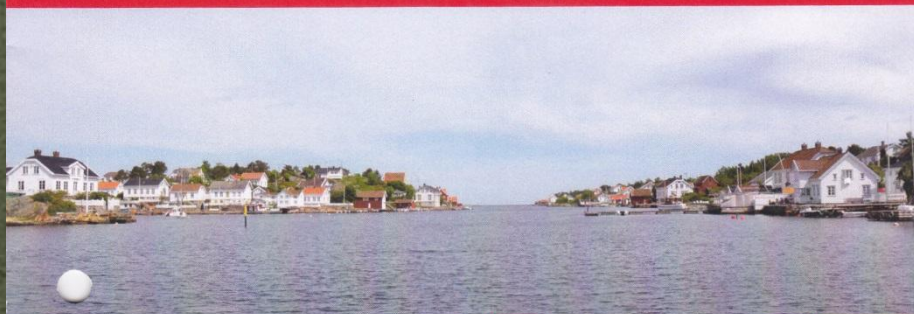
Alle disse husene nede på brygga i Kleven har blitt revet. FOTO: PRIVAT POSTKORT

AUST-AGDER FYLKESKOMMUNES STRATEGI:

Et godt varp 2014-2017

- Strategi for kulturminner og kulturmiljøer i Aust-Agder

Vedtatt av fylkestinget 25.02.2014

AUST-AGDER
FYLKESKOMMUNE

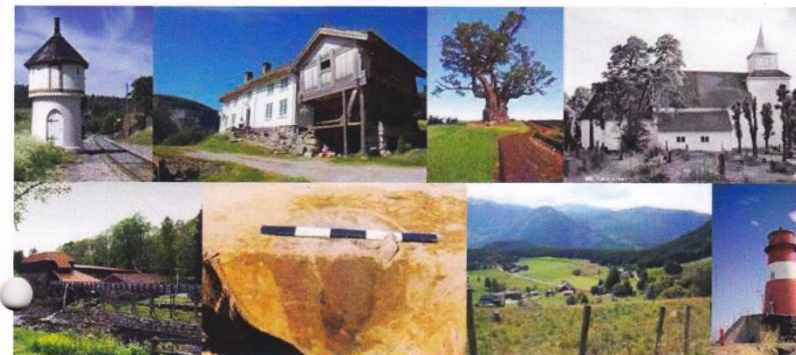

Foto: BTS/VAF

"Mennesker er menneskers glede"

Dette visdomsordet fra Håvamål forteller oss hva som gir oss mennesker mening og verdi i livet. Når alt kommer til alt så er det våre relasjoner og vårt samspill med andre mennesker som er viktig i livet.

Kulturminner er håndfaste spor etter levde liv, de er gode historier og de har verdi fordi de formidler historier om menneskers levemåter en håndgripelig og konkret måte. Verden endrer seg fort. Kulturminner og kulturmiljøer synliggjør tid og endring, og er referanser i et format som mennesker forstår. Fysiske omgivelser som kommuniserer med mennesker og som innbyr til relasjoner og refleksjon er attraktive i dag. I fremtiden vil de være en mangelvare.

Strategien er en videreføring av "Et godt varp" strategisk plan for kulturminner 2010-2013, hovedmål og fire satsningsområder er de samme. Handlingsprogrammet skal rulleres årlig.

Fire satsningsområder:

1. Bevaring
2. Kunnskap og formidling
3. Forvaltning
4. Verdiskaping

Hovedmål:

Aust-Agder er et fylke rikt på kulturminner. Ved å utvikle kulturarven og by på opplevelse, kunnskap, og historier knyttet til kulturminner vil vi bidra til økt bevissthet, engasjement og vilje til å ta vare på og bruke kulturminner i Aust-Agder. Kulturarven skal forvaltes på en slik måte at den ikke forringes, og den skal være tilgjengelig for alle.

Fram-Merdø ca 1920 Foto: AAKS

- Bevaring gjennom **en korrekt** speiling av kulturhistorien.
- Kulturhistorien ved Tollboden i Brekkestø går tilbake til en tid lenge før 1917 da **driftsbygninger var en del av økonomien i uthavnene.**
- **Vern gjennom bruk og verdiskapning er fornuftig. Det er Brekkestø Vel helt enig i!**

1. Bevaring

Delmål: Ta vare på viktige kulturminner og kulturmiljøer

Aust-Agder skal bevare et utvalg kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap som gjenspeiler mangfoldet og særpreget ved kulturhistorien i Aust-Agder, og legge til rette for vern gjennom bruk og verdiskapning. I Aust-Agder fylke skal kulturminnevernet bygge på faglige vurderinger, kunnskap om historien og politiske prioriteringer. En åpen dialog om hvilke kulturminner som er viktige og som skal bevares, kjennetegner et demokratisk samfunn.

Bygningsvernseteret i Aust-Agder er etablert som et 3-årig prøveprosjekt, lokalisert på Sam Eyde videregående skole og på Setesdal-museet. Bygningsvernseteret skal arbeide for å styrke håndverkskompetansen i fylket, sikre rekruttering til håndverksfagene og øke kunnskapen om bygningsvern og verneverdier hos kommuner, eiere og håndverkere.

De historiske uthavnene langs Agderkysten er kulturmiljøer i verdensklasse. Sammen med Vest-Agder ønsker vi å løfte frem Uthavnene og arbeide for at de får status som verdensarv (UNESCO).

HANDLINGSPROGRAM 2014

Videreutvikle Bygningsvernseteret i Aust-Agder

- Kompetansehevingsprosjekt for tradisjonshåndverkere i Aust-Agder: Istandsetting av husmannsplassen Slengen i Rygnestad, Valle kommune.
- Utvikle bygningsvernseterets rådgiverfunksjon og videreføre kursvirksomhet relatert til bygningsvern.

Uthavnene på Sørlandet som verdensarv (UNESCO)

- Utarbeide felles strategi for uthavnarbeidet sammen med Vest-Agder fylkeskommune
- Arrangere Uthavn 2014 i samarbeid med VAF, UiT, AAKS og Vest-Agder-museet.

- **Styrking av kunnskapen om kulturminner i Aust-Agder**
- **Formidling av denne.**

Formidling på vikingmarked på Hove, Arendal. Foto: Rune Mjøs

2. Kunnskap og formidling

Delmål: Oppdatere og gi tilgang til kunnskap om kulturminner

Det er behov for å styrke kunnskapen om kulturminner i Aust-Agder, og å formidle denne. Kunnskap om kulturminnene, vil kunne bidra til at de vernes og utvikles. God formidling av et steds kulturminner og kulturmiljøer vil bidra til å skape forståelse for dem, både for folk som bor på stedet fra før, og hos dem som kommer nye til et sted. Formidling handler om å sette kulturminner inn i en sammenheng som er meningsfull for oss i dag. Kunnskap om kulturminner og kulturminnenes verdi for mennersker og omgivelser gir oss et forhold til kulturminnene og er holdningsskapende.

Kunnskap må være utgangspunkt for prioriteringer i spørsmål om verdier og vern. Oppdaterte kunnskaper om tilstanden til kulturminner, og nøyaktig kartfesting, er en forutsetning for at fylkeskommunen skal kunne utøve raske og gode tjenester i kulturminneforvaltningen. Kunnskap, opplevelse og forståelse er nøkkelford i arbeidet med kulturminner og kulturminnevern.

HANDLINGSPROGRAM 2014

Oppdatere kulturminneregistre og kart

- Kontrollregistrering av kulturminner i Raet nasjonalpark og i Grimstad kommune
- Digitalisering og tilgjengeliggjøring av eksisterende kulturminnedata

Formidle kunnskap om kulturminner og kulturmiljøer

- Formidling på fylkeskommunens nettsider
- Delta i regionalt nettverk for stedsutvikling

➤ **Kommunene** har en nøkkelrolle

Detalj fra Bratteklev skipsbyggeri Foto: I.Paulsen

3. Forvaltning

Delmål: Forenkle samarbeid og styrke lokal kompetanse om kulturminner og kulturmiljøer

Kommunene har en nøkkelrolle, og er som planleggings- og reguleringsmyndighet den største forvalteren av kulturhistoriske verdier i fylket. Plan- og bygningslovens muligheter til regulering av kulturminner, må brukes aktivt for å sikre viktige kulturminner og kulturmiljøer. Det er behov for å styrke vern lokalt, og synliggjøre kommunens egne ressurser og verdier knyttet til kulturminner gjennom arbeid med kommunale kulturminneplaner.

Et godt samarbeid med kommunene er en viktig forutsetning for forvaltningen av kulturminner. Det er behov for å styrke og utvikle kompetansen om kulturminner i kommunene. Økt kunnskap om kulturminner i kommunen vil føre til bedre innsikt og større interesse for å ta vare på kulturminner i plan- og byggesaksbehandling. Ved å arbeide på kommuneplannivå i den regionale kulturminneforvaltningen, kan kommuneplanens arealdel utvikles til en arena for kulturminnepolitikk.

HANDLINGSPROGRAM 2014

Veilede og koordinere arbeid med kommunale kulturminneplaner

- Etablere prosjekt kommunale kulturminneplaner i samarbeid med kommunene.
- Arrangere kurs i registrering av kulturminner i kommunene

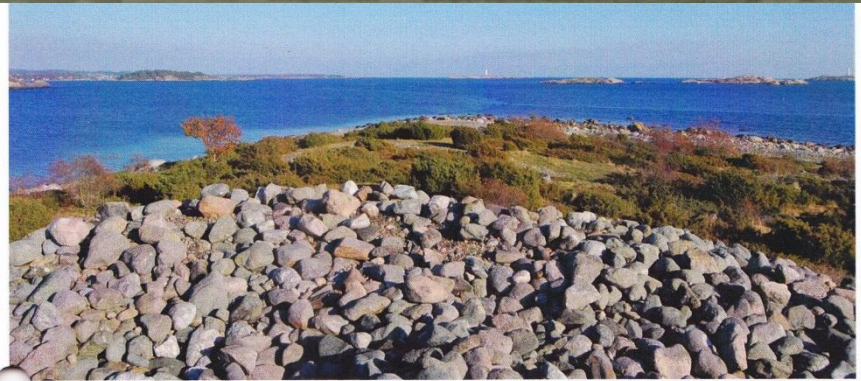
Effektivisere saksbehandling og styrke samarbeid med kommunene

- Arbeide på kommuneplannivå i den regionale kulturminneforvaltningen
- Videreutvikle retningslinjer for plan og byggesaksbehandling i samarbeid med kommunene

- Ta i bruk kulturarven som grunnlag for bærekraftig verdiskaping.
- Med verdiskaping menes tiltak som bidrar til utvikling av lokalsamfunn og næringsliv!
- Regional merkevarebygging basert på natur- og kulturarven!
- Ny bruk av kulturhistoriske bygninger!
- Reiseliv!
- Kunst- og kulturarv!
- Kunnskapsformidling!
- Historiefortelling!
- Matopplevelser!
- Bedriftsutvikling!
- Istandsetting!

Tollvesenets anlegg i Brekkestø vil passe godt til denne type aktiviteter:

- ❖ Brekkestø ligger sentralt i Agder!
- ❖ Er en uthavn med en rik historie!
- ❖ Er lett tilgjengelig!
- ❖ Er landfast!
- ❖ Brekkestø & skjærgården er en visuell perle!

Utsikt fra gravrøys på Jerken, Arendal. Foto: I.Paulsen

4. Verdiskaping

Delmål: Ta i bruk kulturarven

Aust-Agder skal arbeide for å ta i bruk kulturarven som grunnlag for en bærekraftig verdiskaping. Med verdiskaping menes tiltak som bidrar til utvikling av lokalsamfunn og næringsliv. Eksempler på slike tiltak er regional merkevarebygging basert på natur- og kulturarven, ny bruk av kulturhistoriske bygninger, reiseliv, kunst og kulturarv, kunnskapsformidling, historiefortelling, matopplevelser og sikring av handlingsbåren kunnskap til bruk i formidling, bedriftsutvikling og istandsetting.

Arbeidet med Raet nasjonalpark vil styrke tsningen på et helhetlig vern av natur og kulturverdier i regionen, og samtidig øke regionens attraktivitet. En stadig større del av økonomien knyttes i dag til varer og tjenester som skal gi opplevelse og skape identitet, noe som blant annet reflekteres i den store veksten i festivaler og virksomheter som tilbyr kunst og kulturopplevelser. Reiselivet utgjør en betydelig del av verdiskapingen og sysselsettingen i Aust-Agder i dag. I fremtiden vil natur- og kulturbasert reiseliv utgjøre en stadig viktigere del av dette.

HANDLINGSPROGRAM 2014

Raet nasjonalpark

- Samarbeid om nettverk for sjøfartsleden/kystpark Sørlandet
- Arbeide sammen for å etablere Raet nasjonalpark

Arbeide for å gjøre kulturminner synlige og tilgjengelige

- Arbeide sammen for å sikre landskap og kulturminner i utvalgt kulturlandskap i Rygnestad og Flateland.
- Utarbeide og iverksette plan for tilrettelegging og skjøtsel av arkeologiske kulturminner i Aust-Agder

**KAN ET BRENNENDE ØNSKE OM REETABLERING AV LÅVE OG SJØBU
PÅ FRIAREALET 6/26 BLI EN REALITET**

- OG

KAN VERN OG UTVIKLING GÅ HÅND I HÅND ?

JA MENER VI!

(Vi kommer forresten ikke til å gi oss med det første.)

EN MINIPRESENTASJON AV EN HISTORISK OG VISUELL PERLE

Brekkestø vels hjemmeside: brekkestovel.no
Er også på Facebook

Brekkestø fra 1800-tallet?

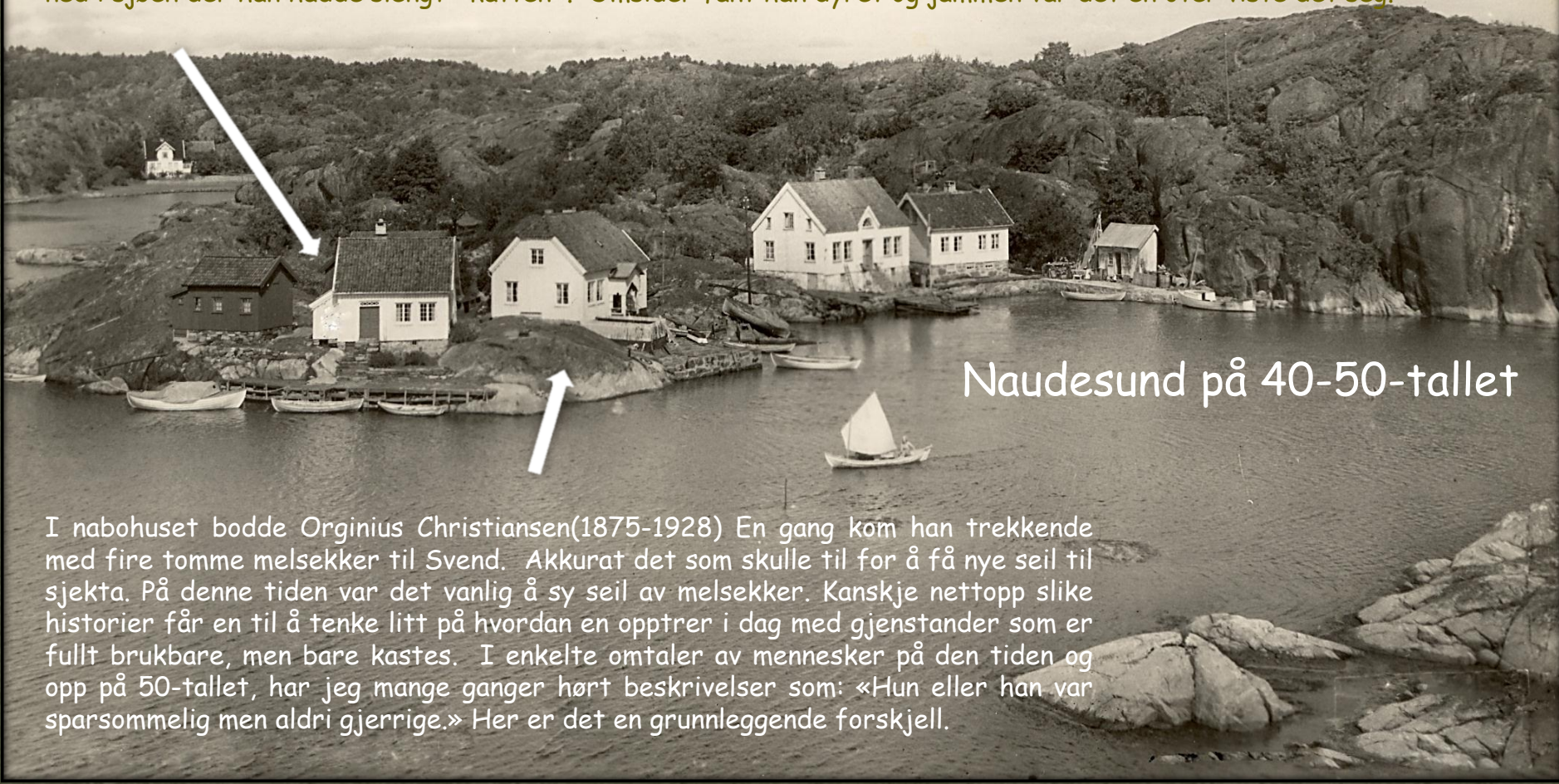
Brekkestø på 60-tallet sett mot sør.

- **HER VOKSTE JEG OPP**
- **FLYTTET TILBAKE I 2006.**

Huset til venstre på bildet sto en gang på Sørensholmen og skal ha blitt flyttet derfra i 1870. Fra 1890 - 1924 bodde det en mann som het Svend Rasmussen i huset. Sammen med han var søsteren, Amalie, som var husholderske. Svend var seilmaker av yrke. I sin ungdom var han sjømann og i 1890 slo han seg ned i Naudesund ved Brekkestø. Det sies at søstera bare hadde et bein, men hun var ekspert på å hoppe rundt med krykka under armen. Svend var pukkelrygga, men han var lett på foten og en tøff arbeidskar. Da han ikke sydde seil, fraktet han ved til røykeriene ved Stavanger eller i distriktet rundt Brekkestø. En annen fornøyeelig historie går ut på at han en dag hadde han fått «en dau katt» i rusa. Han var sikker på at det var noen som hadde «gjort spillopper» med han. Han hadde tatt katten i halen og slengt han så langt han kunne. Da noen litt senere sa til han at det sikkert ikke var en katt han hadde funnet, men derimot en oter. Og at hvis han dro inn til Lillesand, så ville han få «møe» penger for skinnet. «Kan du tenke det» hadde Svend svart, snudde båten og rodde tilbake til Kragsoya der han hadde rusene sine. Lenge satt han med vannkikkert å glodde ned i sjøen der han hadde slengt «katten». Omsider fant han dyret og jammen var det en oter viste det seg.

Naudesund på 40-50-tallet

I nabohuset bodde Orginius Christiansen(1875-1928) En gang kom han trekkende med fire tomme melsekker til Svend. Akkurat det som skulle til for å få nye seil til sjekta. På denne tiden var det vanlig å sy seil av melsekker. Kanskje nettopp slike historier får en til å tenke litt på hvordan en opptrer i dag med gjenstander som er fullt brukbare, men bare kastes. I enkelte omtaler av mennesker på den tiden og opp på 50-tallet, har jeg mange ganger hørt beskrivelser som: «Hun eller han var sparsommelig men aldri gjerrige.» Her er det en grunnleggende forskjell.

Brekkestø 1933

Legg merke til snøskjermene på Sipsheia. Utkikken var «mørkfarget», og det var hvit dør i «den gml. Tollboden». Bak dette bygget ses den gamle bungalowen som tilhørte Nielsens pensjonat. Og til sist tollskøyta som hadde fast fortøyningsplass ved tollstasjonen.

"Skjold" anløper Brekkestø brygge i 30-årene.

På begynnelsen av 1900-tallet var det fire båtanløp hver dag i Brekkestø. Rutebåtene het Skjold(bildet)Activ og Alfen. Alfen lå ute på Brekkestøfjorden og lastet og losset varer som fisk, post og passasjerer til og fra småbåtene som kom ut fra Brekkestø. Dampskipsbrygga ble bygget i 1911. Da må en vel anta at de rutegående båtene la til ved den. Skjold gikk mellom Lillesand og Kristiansand. Hvis den var i rute, kom den til Brekkestø kl. 1130. Billetten kostet to kroner. Hele dagen gikk til en slik tur. Tre timer hver vei og fire timers opphold i Kristiansand. Alfen og Activ gikk vekselvis mellom Lillesand og Kristiansand og Lillesand Arendal. De møttes som oftest i Brekkestø kl. 1230.

Veien i Brekkestø var en enkel grusvei, steinsatt litt her og der. Det var diker på hver side av veien. Noen stikkrenner gikk på tvers av veien. Det grodde frodig med brennesler langs rennesteinene. På begge sider av veien sto det stakitt-gjerder. Det var stor trafikk av hester og kjerrer til og fra havna. Alt skulle gjennom Brekkestø. Hester med langkjerrer og hester med karjoler. Høy, gjødsel, korn og andre varer skulle fraktes med hest og kjerre til og fra havna.

Brekkestø 1932.

Anne Serine Nielsen

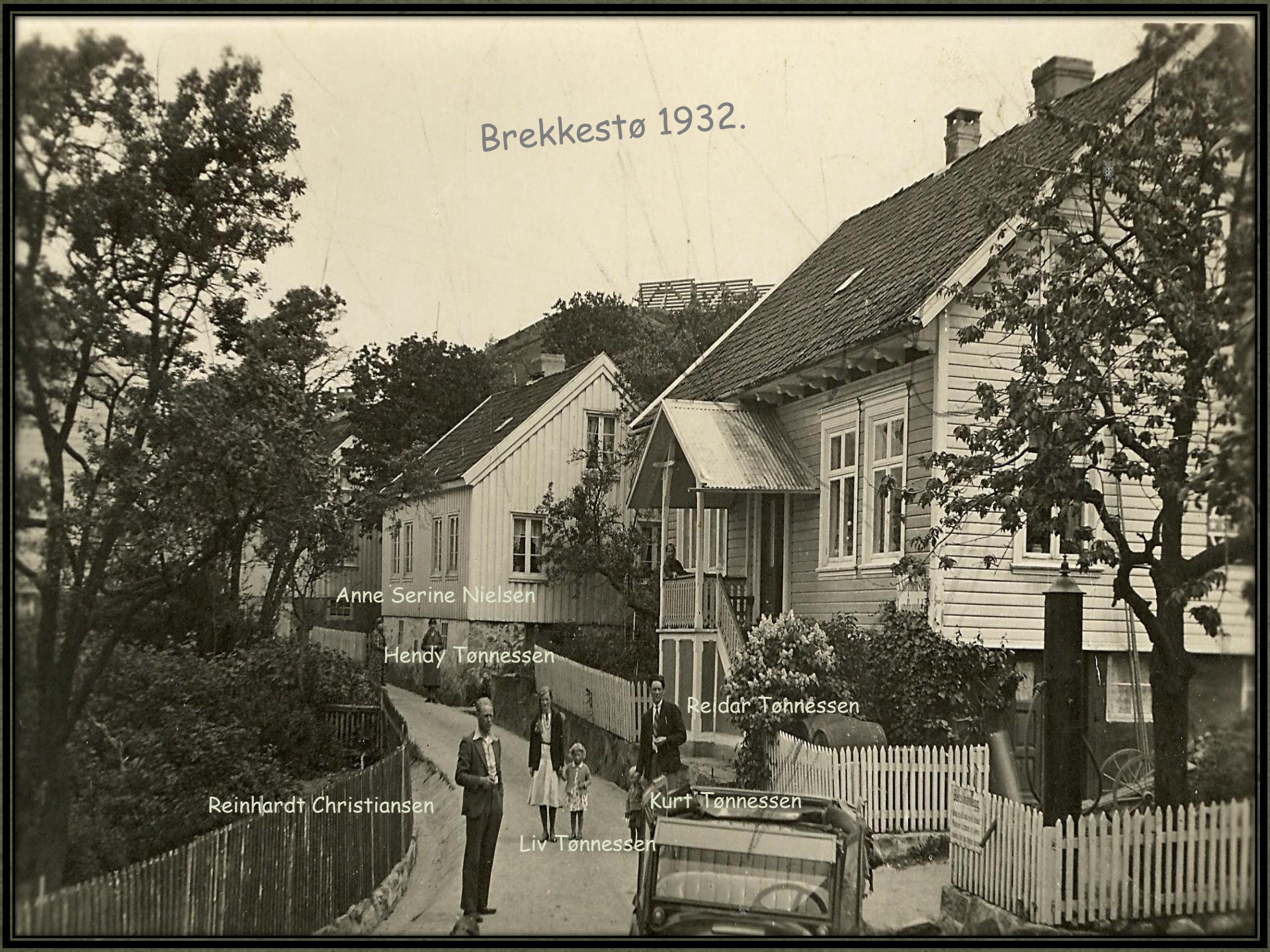
Hendy Tønnessen

Reidar Tønnessen

Reinhardt Christiansen

Kurt Tønnessen

Liv Tønnessen

Brekkestø 1929

Et interessant bilde fra Brekkestø. Det viser to driftsbygninger på «Torvet». I den ene bygningen var det sagbruk. Tømmer ble hentet på Tune og skåret opp her.

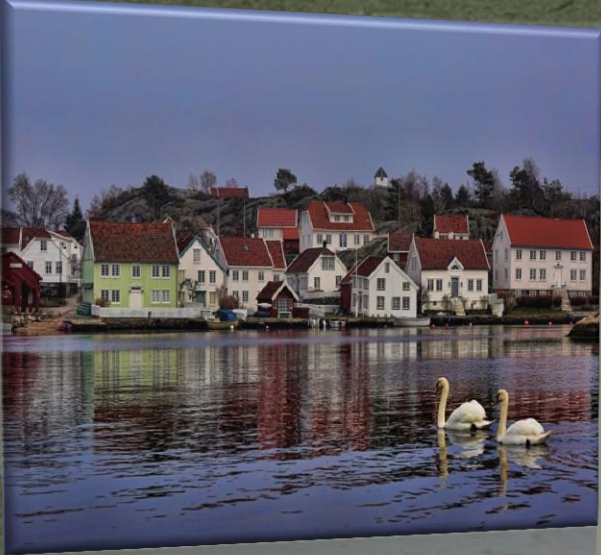
Myklebosts hus er i flg. eierne opprinnelig fra 1709, og er da følgelig ett av de eldste husene i Brekkestø. Legg merke til annekset i forlengelsen av huset mot syd. «Per på Heias hus» til venstre ble antakelig bygget etter storbrannen i 1808, og revet etter Pers død i 1888.

1929

E. J. Olsen
Land & Skibshandel

"Kronometerhuset" er det noe merkelige navnet på dette huset. Det sies at navnet skriver seg fra en historie om en ung jente på Mæbø som hadde funnet en kasse i sjøen, og vist denne til unge styrmann O. C. Halvorsen. Han bød henne 1 el. 2 spesidaler for innholdet. For styrmannen hadde straks sett at det var et verdifullt kronometer det dreide seg om. Han solgte derfor dette videre. Pengene var således med på å legge grunnlaget for byggingen av huset.

Brekkestø Havn & Gatelangs

18. oktober 2013

Foto: Olaf T. Tønnessen

12. mars 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

29. Juni 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

9. september 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

6. oktober 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

10. september 2013

Foto: Olaf T. Tønnessen

« Deilig er den himmel blå »

Brekkestø

6. desember 2013

Foto: Olaf T. Tønnessen

Brekkestøskjærgården

..... slik jeg ser den

Skípsheia

5. juni 2012

Foto: Olaf T. Tønnessen

Sjømerke på Nødingen er fra 1825, men kan være enda eldre. Når de sjøfarende kjører forbi Nødingen, vet alle at de passerer Brekkestø. Folk i Brekkestø mener at Nødingtårnet godt kan betegnes som et visuelt smykke. Det brant ned i 1967, men ble rekonstruert og gjenoppbygget i 1989. Høsten 2011 ble arbeidet med renovering av Nødingtårnet igangsatt på nytt. Mye råteskader i deler av reisverk, kors og kledning gjorde dette arbeidet nødvendig. De beste materialer (kjerneved) er nå benyttet, og utsatte deler har fått beslag, som kors, tak og endeved. Som sjømerke anno 1825, er korset nå likearmet, og taket uten brem. Takvannet ledes til bakken via innvendige (usynlige) takrenner. En verdig markering ble gjennomført sommeren 2012.

Nødingen

18. september 2013

Foto: Olaf T. Tønnessen

«Porten til paradís?»

Brekkestøskjæggård

22. august 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

21. September 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

En forblåst vinterdag, men med
håp om lysere tider.

Nødingen

24. januar 2012

Foto: Olaf T. Tønnessen

A dramatic seascape featuring a rocky island with a white lighthouse on the right. The sky is filled with large, dark, and light-colored clouds, creating a high-contrast scene. The water is dark blue with white foam from waves crashing against the rocks. The lighthouse is a small, white, cylindrical structure with a dark top and a cross on its roof.

Nødingen

14. august 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

Klubbholmstanga

6. Desember 2012

Foto: Olaf T. Tønnessen

Reierskjær

27. mars 2013

Foto: Olaf T. Tønnessen

Klubbholmen
17. november 2013
Foto: Olaf T. Tønnessen

Skårebøkstene

13. juni 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

Klubbholmen

7. oktober 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

Ytre havn

25. September 2014

Foto: Olaf T. Tønnessen

PRESENTASJONEN ER HENTET
FRA MIN SELVKOMPONERTE
FORTELLING OM BREKKESTØ &
SKJÆRGÅRDEN

SLUTT